

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt I. De ratione agendi cum Iudæis, & iuvandi illos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

DE CONVERSIONE OMNIUM GENTIUM PROCURANDA.

LIBRI IX. PARS SECUNDA.

CAPVT I.

De ratione agendi cum Iudæis, & iu- vandi illos.

Judæi blandi-
rijs ad fi-
dem or-
tho-
doxam
reducen-
di.
Uten-
dum con-
tra Ju-
dæos ve-
teris te-
stamenti
testimo-
nijs.

QUO muneris conversionis infidelium incum-
bunt, maximè studere debent, ut alieni à
Christiana Religione ad eam blandimentis, non
asperitatibus adducantur: quod præcipuè est ob-
servandum cum Judæis, teste *D. Gregorio*; qui po-
tius auctoritatibus, rationibus & blandimentis,
quàm rigore, ad fidem Christianam recipiendam
provocari debent. Quare in Evangelio eis annun-
tando, divinarum Scripturarum, præsertim ve-
teris testamenti, testimonijs urendum est: confun-
dendi enim expugnandique Judæos nulla est alia
ratio, nulla via, nisi ex Scripturis ipsorum JESUS
Christus demonstretur: in quo omnia à lege, &
Prophetis prædicta penitus expleta sunt, ut amen-
tix sit, alium, in quo illa fiant, præstolari.

Incubuit in id studij vehementer Paulus, egre-
gii Christi prædicator, cujus indefessam in hoc
Judæis probandi operam, cum alias sæpè, tum
apud Thessalonicenses maximè Actus Apostolici
commendant. Cum perambulassent, inquit, *Amphi-
polim & Apolloniam, venerunt Thessalonicam, ubi erat
synagoga Iudeorum. Secundum consuetudinem autem
Paulus introivit ad eos, & per sabbata tria disserabat
eum de scripturis; adaperiens, & insinuans, quia Chri-
stum oportuit pati, & resurgere à mortuis: & quia hic
est JESUS Christus, quem ego annuntio vobis.* Cui
præceptoris optimi industriæ par nobilium audi-
torum cura respondit. Nam nobiliores, inquit,
eorum qui sunt Thessalonicæ susceperunt verbum
cum omni aviditate, quotidie scrutantes Scriptu-
ras, si hæc ita se haberent. Quo tempore eloquen-
tissimi, ac scripturarum potentissimi fratris Apol-
linis in Evangelico negotio promovendo, & Ju-
daica perveritate confutanda extitit mirabilis vis.

Act. 17.

*Iudæus, inquit, quidam Apollo nomine, alexandrinus
generis, vir eloquens, devenit ephesum potens in scriptu-
ris. Hic erat edoctus viam Domini, & fervens spiritu
loquebatur, & docebat diligenter ea qua sunt JESU.
Ac mox: Qui eum venisset (in Achaïam) contulit
multum his, qui crederant, vehementer enim
Iudæos revincebat, publicè ostendens per Scripturas esse
Christum JESUM. Hoc Apostolorum studium
innuati in conciliandis fidei Christianæ Judæis,
vel si spontè insanire mallent, obstruendis ac pu-
desaciendis, posteriores nonnulli, non verbo so-
lùm, sed literis etiam egerunt: ut Christus in utro-
que testamento pariter ostenderetur. Exerat præcla-
ra, ac proluxa disputatio Iuliani Marcytis cum Tri-
phone principe Synagoge. Extant libri sancti et-
iam Marcytis Cypriani ad Quirinum adversus Ju-*

dæos, in quibus breviter certis capitibus, Scrip-
turas utriusque testamenti congruentes adhi-
bet.

Sed quid immoramur Apostolorum, sive alio-
rum Patrum exemplis, cum Christus ipse sæpe fi-
dem suam ex veteris scripturæ documentis asse-
ruerit, confirmavit, astruxerit: idque jam cum im-
pijs & infidelibus agens, jam cum suis, mitioribus
quidem, & ad discendum benè paratis, sed tamen
crassis adhuc, & parum ingenio promptis? At Ju-
dæis quidem tum Moysen suum objicit, tum aut
ocieranter legerent, aut infideliter acciperent:
propterea scrutari jubet Scripturas, quoniam ipse
de illo testimonium perhiberet, & Davidem opo-
nere de Christo canentem: *Dixit Dominus Domi-
no meo, sede à dextris meis.* Et cum accepisset Iaiæ
volumen, ac locum fortè aperuisset, ex capite sexa-
gesimo primo, in auribus illorum tunc esse pro-
phetiam impletam docuit, quod ipse ille esset,
quem Spiritus Domini unxisset, atque ad evange-
lizandum pauperibus misisset, ut sanaret contritos
corde, ut prædicaret redemptionem captivis, &
cæcis visum largiretur, & contractos dimitteret
liberos, & tempus salutare, Deoque gratum an-
nuntiaret hominibus: quæ omnia sanè ille egregiè
præstabat, ut ipsa rei veritate evidè testimonium
redderet, vel ij homines, qui mox præcipitem ip-
sum acturi fuerant. Jam verò Discipulos quàm
freq. enter, quàm dilucidè Scripturarum admo-
ner, atque in ijs præsertim, que ab illorum & sen-
tu & studio maximè aliena intelligebat, hoc est, de
passione sua, & morte, & opprobrio crucis.

Ac denique videre est, in omni ferè concione,
aut collatione Apostolorum, Christi Evangelium
testamenti veteris prædictionibus comprobatum:
*Huic, inquit Petrus omnes Prophetæ testimonium per-
hibent, remissionem peccatorum recipere per nomen ejus.*
Idem alià quoque: *Deus autem, qui pronuntiavit per
os omnium Prophetarum, pati Christum suum, sic im-
plevit, Et infra: & omnes Prophetæ à Samuel, & dein-
ceps qui locuti sunt, annuntiaverunt dies istos.* Simili-
ter Stephanus: *Et occiderunt eos, qui pronuntiabant
de adventu justis, cuius vos nunc productores & homicida
fistis.* Eodem modo Paulus ad Antiochenos: *Qui
enim habitabant, inquit, Hierusalem, & principes ejus,
hunc ignorantes, & voces Prophetarum, qua per omni
Sabbatum legantur, judicantes impleverunt, &c.
Cumque consummassent omnia, qua de eo scripta
erant, deponentes eum de ligno, posuerunt in monimen-
to. Et Romæ in vinculis positus: *Exponebat, inquit,
testificans regnum Dei, suadensque eis de JESU ex le-
ge Moysi & Prophetis, à mane usque ad vespertam.* At-
que ad Romanos scribens, segregatus in Evangelium
Dei, quod antea promiserat per Prophetas suos in Scrip-
turis Sanctis. Immensum erit hujus argumenti pec-
currere singula,*

QUÆ

Quæ cum ita se habeant, facile est judicæ cæcitate causas pernoscere, quibus cum nihil magis in manibus sit, nihil frequentius in ore, quam Scriptura divina, nihil est tamen obscurius atque infructuosius. Quin potius noxium, & exitiale malitia illorum redditum est, quod est unice ad salutem ipsorum divinitus institutum, ita vaticinante

Isa. 68. Spiritu Sancto: *Fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum, & in retributiones & in scandalum. Osurentur oculi eorum, ne videant, & dorsum eorum semper incurva.* Verè enim ex mensa cælestis Scripturæ, qua pasci & ali debuerant, scandalum potius & laqueum, & dignam itæ retributionem accipiunt; quod oculi illorum clausi sint, & dorsum in terram incurvum, ut æterna & cælestia videre non possint, terrenis his infimisque affixi, dum in spirituali lege nil nisi carnale cogitant, nil nisi animale vel desiderant vel expectant. Propterea *Isaias* adivit, *Claude oculos populi hujus, & aures ejus obtura, ut videntes non videant, & audientes non intelligant.* Vident divinos codices, & legunt, ac quæ audiunt, sed in ipsis cæci sunt, & sardi ac trunci. Ipsi enim oculos suos compresserunt. Nam quod illa dixerit *Isaias*, propterea quod Christum repellentes, quæ de Christi excellentia Prophetæ docent, Judæi intelligere non possunt, aperit *Joannes* indicat, cum recitatio illo testimonio adtingit: *Hæc dixit Isaias, quando vidit gloriam ejus, & locutus est de eo.* Itaque accidit ijs, quod ab eodem Prophetâ alibi scriptum est: *Quoniam misisti vobis Dominus Spiritum saporis, claudet oculos vestros, prophetas & Principes vestros, qui vident visiones, operiet. Quo pacto verò oculos perfidorum claudat, & operiat in ijs: et nativæ magistros, docet consequenter: Et erit vobis visio omnium sicut verba libri signati: quem cum dederint scienti literas, dicent: *Legit istum, & respondet: Non possum, signatus est enim. Et dabitur liber nescienti literas, diciturque ei, lege, & respondet, nescio literas.* Ita declarat sacram Scripturam non esse quidem ab illis auferendam (quos Ecclesiæ Scismaticos esse oportere præclatè *Augustinus* dixit) sed tamen ita clausam, & libatam fueram, ut æque & literas scienti & ignorantij usum sit.*

Isa. 29. In divinæ verò Scripturæ sensu hauriendo. Interpretum versio amplectenda est, ac deinde versio Chaldaica à *Jonatha* edita, in his potissimum locis, in quibus non fuit corrupta, observanda. Deinde veterum Rabbiorum argumenta illa, quæ ad Judæos confutandos facere possunt, in medium producenda sunt: quæ ex *Galatino*, *Porcetto*, & alijs sacri negotio poterant erui. Ac denique divinæ Scripturæ interpretatio, juxta literalem sensum, ex varijs patrum Sanctorum Patrum, & posteriorum Doctorum opusculis, adversus Judæorum errores, & impietatem conscriptis, quorum mentionem fecimus in principio, petenda est.

Augustin. Sed quoniam aliquando, (ut optime advertit *Possevin.* *Tomo 1. Bibliothec. lib. 9. cap. 4.*) citantur Rabbini, quorum scripta antiqua, Christianaque Religioni faventia, Judæi recentiores penitus de medio tollere conati sunt: ne scilicet ad eorum fontes accedere possimus, sicut de libris Rabbini *Haccados*, qui temporibus Antonini vixit: aut iste Judæorum dolus præmonendus est, aut certiores Rabbini, quorum scripta, vel saltem certa vestigia adhuc extant, afferendi sunt, ne Judæi, si petant ostendi libros, ex quibus hæc argumenta desumuntur, & non habeantur, dicant à Christianis esse confictos: id etiam observandum est ne quid

Hebraicè exprimat, quod rectè aut appositè non pronuncietur, cujusque significatio non desumatur ex Authoribus, & linguæ Sanctæ peritissimis: tractanda enim est Evangelicæ veritas Evangelicè, hoc est, cum summa veritate & dignitate.

Veram non sufficiunt prædicta, nisi cause ac impedimenta omnia, quæ eos in cæcitate detinent, tollantur: inter impedimenta autem ea potissima sunt, lectio, & retentio librorum impiorum, nefariorum, & damnatorum, in quibus passim, aut delitescunt, aut cernuntur (præcipuè in *Thalmud* & alijs Rabbiorum scriptis) blasphemias in Deum & Sanctos, calumniæ & contumeliæ in Deum, & Sanctos, obscuratio Evangeliorum, errores contra legem naturæ, corruptelæ, & depravationes divinarum Scripturarum: qui ob graves hæreticos, errores, superstitiones, deliramenta, atque horrendas blasphemias contra legem divinam, & fidem Catholicam sæpe ac diversis temporibus damnati, prohibiti, ac publicè concremati sunt, tum à magno *Justiniano* Imperatore, ut habetur in *Novell. 146. de Hebræis* §. Quæ verò tum à *Greg. Bullæ Greg. IX. Innoc. V. Clementis VI. Honorij IV. & aliorum contra Iudæos.* *Papa IX.* quem referens in *Bullæ ad Regem Franciæ*, quæ incipit (*Impia Judoorum perfidia*) secutus est *Innocentius Papa IV.* alijsque summi Pontif. *Clemens Papa Quartus* in suis literis incipientibus (*Damnabili perfidia Judoorum*) *Honorij IV. Joannes XXII. Julius III. Paulus IV. Pius V. Greg. XIII.* quorum Bullæ sive rescripta de hac re habentur apud *Dilectorum inquisitorum*, & similiter *Edictum S. R. E. Cardinalium, Generalium inquisitorum*, qui non modo in Urbe, & dominio Ecclesiastico, sed etiam in tota Italia eosdem libros perquisiti, & flammis tradi fecerant, & qui deprehensi fuissent tales libros habere, pœnas pecuniales, & publicationem bonorum, & contumaces etiam ultimum supplicium incurtere decreverunt, illorumque expurgationes severè prohibuerunt.

Ac denique novissimè *Clemens Papa VIII.* valde appositè & opportunè providit edita Bulla contra impia & scilicet, & errores Hebræorum, quæ incipit, *Cum Hebræorum malitia*: anno 1592. ubi inherens prædictorum Summorum Pontificum vestigijs, renovansque eorum decreta, & insuper sequentibus verbis circa prædictos libros suam mentem declarat.

Omnibus (ait) & quibuscumque universitatibus Hebraeorum, eorumque singulis tam in temporalibus S. R. E. VIII. Bullatione, quam etiam extra eam ubivis locorum, & in quibusvis orbis Christiani partibus constituto, perpetuè Iudæorum prohibemus, ne quosvis libros, & codices impios *Thalmudicos*, sæpe damnatos, vanissimos, Cabalisticos, atque Cabalisticos nefarios, à prædecessoribus nostris prohibitos & listas. condemnatos; nec non opera, commentaria, tractatus, volumina, & scripta quacunque, tam lingua Hebræica, quam quavis alia hæcenus conscripta, aut versa, edita, & impressa, ac in posterum conscribenda, aut vertenda, edenda, vel imprimenda continentia seu continentes tacite, vel expresse, hæreses vel errores, contra sacras veteris testamenti scripturas, nec non contumelias impietates, blasphemias, contra Deum, sanctissimam Trinitatem, & Salvatorem nostrum Dominum IESUM Christum, ejusque Sanctam, Christianam fidem, ac Beatissimam semper Virginem eius genitricem MARIAM, & Beatos Angelos, Patriarchas, Prophetas, Apostolos, aliosque Sanctos Dei, Sacratissimam Crucem, Sacramenta nova legis, sacras Imagines, & Sanctam Catholicam Ecclesiam, & sanctam Apostolicam, ac contra Christi fideles, præsertim Episcopos, Sacerdotes, & alias Ecclesiasticas personas, atque etiam

Excusandè Judæorum malis impij Rabbiorum libri.

Bullæ Greg. IX. Innoc. V. Clementis VI. Honorij IV. & aliorum contra Iudæos.

Clementis VIII. Bulla contra Iudæorum Thalmudicos & Cabalisticos nefarios, à prædecessoribus nostris prohibitos & listas.

IOHANNES IESU
Spiritus
II
OVI

contra nuper ad eandem Christi fidem conversos, ac Neophytos, & alios contra Religionem Catholicam; vel in quibus etiam impudica, & obscena narrationes memorantur, etiam sub pretextu quod expurgata fuerint: vel donec expurgentur, sive quod de novo typis excusa fuerint, mutatis nominibus, vel etiam sub obtentu, seu tolerantia aut permissione (ut pratendunt) Secretarij, aut cujusvis persona sacri Concilij Tridentini, aut Indictu librorum prohibitorum per recalcende Memoria Pium Papam IV. predecessorem nostrum editi, vel cujusvis indulti Apostolici, aut licentia per S. R. E. Cardinales etiam legatos, aut Camerarium, seu Cameram Apostolicam, vel nuntios etiam cum potestate Legati de latere, aut locorum ordinarios seu inquisitores heretice pravitatis forsitan quomodolibet concessisse, aut quovis alio quasito colore, legere, habere, vel retinere, emere, vel vendere, aut evulgare ullo modo audeant, vel presument. Haecenus Clemens VIII.

Quare cum experimento, & collatione similibus librorum comparati sit, omnes ferè Rabbinorum Commentarios, ac libros, ut plurimum pravam ac perniciosam doctrinam contra legem divinam, ex voluminibus Thalmudicis originatè traditam, & deproptiam continere, ideo gravissimi ac sapientissimi viri, ac sanctæ fidei Christianæ zelatores, censebant Judæis tollendos esse non solum libros Thalmudicos, verum etiam quoscunque alios Rabbinorum Commentarios, vel ut ab illorum errorum fontibus fœdissimis derivatos, sed tantum eis sacre Scripturæ libros veteris testamenti esse permitteudos, quia ab illis Hebræorum impij tractatibus sensus divinæ Scripturæ, oraculaque Prophetarum pervertuntur, summa cum divinæ majestatis injuria. Deinde nomen Christi Domini B. Virginis MAR. I. E. ejus Matris, atque totius Ecclesiæ, pro qua sanguinem fudit, passim blasphemantur, magno Christianorum dedecore, ac hæreticis arma suppeditantur à Judæis, unde hæreses defendantur. Ac denique similibus libris docentur Judæi Christum Dominum, & Christianos omnes oppugnare, fraudesque suas, & dolos transmittunt ad posterum. Quare per Dominos Cardinales, inquisitores tempore Julij III. & deinde etiam in congregatione revisionis librorum Hebræorum sub Gregor. XIII. anno 1576. sancitum fuit, ac denique Clemens VIII. decrevit in congregatione sanctæ Inquisitionis, ut Judæis sola scriptura relinqueretur, super quo deinde visum est super sedem, edita B. alla supra citata, contra impia scripta, & libros Hebræorum, ex quibus liquet quam falsa sit Petri Galatini lib. 1. de arcibus Catholicæ veritatis e. 7. sententia, qui conatur ostendere Thalmud Judæorum à Christianis recipi debere, & in Latinum sermonem converti, & publicè in Christianorum scholis explicari. Haecenus quoad impedimenta conversionis.

Auxilium & consilium pro conversione Judæorum

Ea verò quæ juvare eorum conversionem possunt, sunt hæc præcipuè: primo, ut placidè ac benignè hortentur, & peccata eorum conversionem impediencia, cum communicatione ipsis aperiantur, ostendendo quàm gravia sint, ut eorum peniteat ipsos, non ut ira accendatur, aut à Christianis odio habeantur, quin potius monendi sunt, ut charitate & virtutum exemplis eos ad conversionem provocent, ipsi autem correptione placida & facilis sufficiat.

Principes Christiani tam Ecclesiastici quam seculares, ad insinuandam tum cum ijs, tum etiam cum alijs infidelibus Christianam benignitatem, eos gravibus inquisitionibus, aut vectigalibus non premiant, sed potius aliquid ipsis remittant; nam ad fidem invitari possunt immunitioe tributi,

aut onerum civilium, aut publicorum immunitate, & pensionum promissione, exemplo sancti Gregorij Papæ, qui Judæis, qui in suis possessionibus patrimonij Sicilia erant, promissit se ijs, qui ad verum Dominum nostrum JESUM Christum se convertere voluissent, onus pensionum eorum, aliqua ex parte imminuturum. Quod ita, inquit, fieri volo, ut si quis ex ijs convertas fuerit, si solidi pensionem habet, &c. & taxat portionem immunitationis oneris.

Generaliter vero tam Judæi quam Saraceni, sive alij infideles, ad fidem conversi, eo quod infideles fuerint injurijs sufficiendæ non sunt: nec ceteri infideles videntes eos affici contumelijs, aut non honorari, sicut ceteri Christiani, detestantur à conversione ad fidem, ut optimè commendatur in Rituali Romano novissimo à Cardinali de Sancta Severina edito, in tractatu de Neophytis instruendis, his verbis: Parochi commendent eos, scilicet Neophytos, alijs Christianis, ut benigne humaniter, & cum omni charitate cum eis agant, habeantque eos ut fratres in Christo, non autem evitent, respiciant, aut contemnant, quod ex infidelibus nati sint, imo majori amore eos diligant, quod relicta infidelitate Christianam religionem amplectati sint, nec propter novam fidei susceptionem inter hujusmodi noviter conversos ad fidem, & alios Christianos antiquos discrimen faciant, nec verbo, aut factò contumelijs afficiant, nec affici permittant, sed pro viribus contradicant, & pro eis se opponant, ac prohibeant, & eos omni charitate prosequantur, & demonstrant sine personarum acceptione, omnes Christianos Catholicos unum esse corpus in Christo, in quo, sicut dicit Apostolus, neque circumcisio aliquid valet, neque præputium, sed fides qua per charitatem operatur.

Et iterum: Sicut enim corpus unum est, & membra habet multa, omnia autem membra corporis cum sint multa, unum tamen corpus sunt: ita & Christus. Etenim in uno spiritu omnes nos in unum corpus baptizati sumus, sive Jædæi, sive Gentiles, sive servus, sive liberi, & omnes in uno spiritu potati sumus.

Ac etiam: Unum corpus est, unus spiritus, sicut & vocati estis in una spe vocacionis vestre, unus Dominus, una fides, unum baptisma, unus Deus & Pater omnium, qui est super omnes, & per omnia, & in omnibus nobis.

Cum autem Christus se ijs communicaverit, & nos ipsis nostra communicare debemus, & quos Dominus nolter per lavacrum regenerationis suo sanguine mundare, & sanctificare dignatus est, inquam profecto est, ut si in aliquo culpabiles non inveniatur, nec nisi ratione originis suspecti fore, antiqui Christiani eos, ut immundos & indignos, ab officijs, hominibus, dignitatibus, & privilegijs, quibus alij Christiani utuntur, & gaudent, arceant, & matrimonia cum ijs contrahere nolint, & hujusmodi alia in illos faciunt, quæ alios infideles à conversione plerumque avertunt, & ipsos Neophytos contristant. Adeo ut imbecilles & debiles in fide, quandoque cum se de spectos vident, intrinsecus peniteat, quod fidem Christianam susceperint, non sine magno animarum detrimento, & Christianæ Religionis contumelia.

Quare publicè, & privatim non modo Parochi, sed etiam Episcopi, & Prælati severè arguant eos, qui novos Christianos sic despiciunt, contemnunt, contumelijs afficiunt, & pristina ijs conditionem exprobrant, vocando eos Judæos, Turcas, Maranos, Regeneratos. Quos etiam pro gravitate facti coercerant, at puniant, aut penitendos curent: præcipuè autem in Judæos, aut alios infideles animadverendum est, qui in sua cecitate per-

permanentes, Neophytos, qui relictis cæcitatibus in fidei Christianæ lucem venerunt, autem contumelijs afficere, quacunq; lingua Apostatas & perditos homines eos vocantes.

Deinde, ut advertit Antonius Possevinus, urgendū sunt Hebræi, exemplo plurimorum Patrum, qui ex Judæis conversi magnos progressus in Ecclesia fecerunt, ut eorum ingenia, doctrinam, sanctitatem imitentur, ac Deo vocanti manus dent. Facile vero docenti fuerit petere ex Ecclesiasticis historijs, quæ ad hanc rem faciunt: cum præter multos Apostolicos viros, qui ad Judaismo conversi divinum fidei negotium usque ad sanguinem propagarunt, quindecim fuerint Hierosolymitani Archiepiscopi, qui continuè eam administrarunt Ecclesiam, plures Episcoporum decades passim, ut Christiana crescebat res: Sanctus Julianus Archiepiscopus Toletanus, per plures doctissimi Rabbini, Linus, Evaristus, Theodorus, Pontifices Maximi, quique sanctissimè vitam egerunt (ac ferè nostris sæculis) præter alios Paulus Burgensis, primo Carthaginensis, mox Burgensis Episcopus, idemque Castellæ, & Leonis Regis summus Cancellarius: Theologi vero ac Religiosi, & Religiosorum Generales Præpositi, quorum maxima laus hoc tempore fuit in Ecclesia. Hactenus Possevinus.

Præterea ne Judæi, & alij infideles propter amissionem bonorum suorum à fide suscipienda retrahantur, sed facilius convertantur ad eam, notum fiat eis, quod venientes ad fidem omnia bona sua mobilia, etiam malè & usuris acquisita retinebunt, non tamen quæ ceteris personis restitui debent: quodque si filij familias fuerint, à parentibus vel alijs consanguineis successione legitima, vel aliqua eis debita portione, paternorum vel maternorum bonorum, privati, aut fraudari non poterunt, nec ullum testamentum aliave ultima voluntas, neque ulla inter vivos, vel causa mortis donatio, vel alia alienatio facta in fraudem, obstare valeant, prout alias observatum & constitutum est. Acnovissimè Paulus III. etiam ampliando quoad legitimam, & bona inter vivos, atque ad retentionem ex quibus acquisitorum, perpetua sua Constitutione sancivit. Eadem etiam Bulla Pauli III. quæ prodit anno 1542. jubetur, ut civitate, privilegijs, immunitatibus, libertatibus, sicut & alij gaudeant Judæi, quandoquidem per gratiam baptismi concives Sanctorum, & domestici Dei efficiantur.

Illud etiam valde expedire certum est, ad Judæorum, & aliorum infidelium conversionem faciliè procurandam, ut libelli de eorum erroribus, vel etiam aliquis ex prædictis, maxime Epistola illa Rabbi Samuelis, ipsorum lingua conscriberentur, & ederentur; & editos Episcopi & Prælati, si ve alij ad quos spectat, de eorum salute tractate, Judæis traderent & expugarent.

Denique quid agendum sit, & quomodo instruendi Judæi ad fidem conversi, ne ad vomitum revertantur, dicemus latè 2. Tomo, cum de *Catechismo conversorum ad fidem*, deque intruendis Neophytis dixerimus.

CAPVT II.

In quibus casibus sit interdicta Christianis communicatio cum Judæis, & contra?

Judæorum conversatio illicita est Christianis in generali quidem, quantum ad assiduam seu familiaritatem conversationem, & in speciali, in decem casibus prohibetur Christiani communicare cum Judæis, qui colliguntur ex *d. c. nullus*, & *C. omnes 28. q. 1.*

Primo interdicatur Christianis habitare simul cum Judæis; secundò ad eorum convivia accedere, vel eos ad nostra invitare aut una cum eis cibum capere: tunc autem erit letale peccatum comedere cum eis, quando Judæi inter edendum cibos discernunt, nisi sit in extrema necessitate, ita Armilla verbo *Judæus*, & colligitur ex *d. c. omnes*. Et Clericus contrafaciens debet deponi, & excommunicari. *d. c. nullus*, nisi id faciat in extrema necessitate, & tunc comedere non, ut *Azyma* sed materialiter ut panis est. Nec solum Christianis prohibitum est ad eorum epulas accedere, sed etiam ad eorum nuptias, dies festos, Synagogas frequentare, & cum eis ludere, & quod detestabilius est choreas agere. Tertio prohibetur Christianis simul cum Judæis in balneum intrare, & in eo se lavare: quarto, vocare eos ad curandas suas infirmitates: quinto medicinas ab eis recipere, quod intelligendum est, ex mente Silvestri, & aliorum de medicinis donatis, & ultro acceptis, quæ plurimum valent ad conciliandam familiaritatem, non tamen de his, quæ pretio emuntur: sexto, interdicatur Christianis filios in domibus Judæorum nutrire: septimo, Judæis famularum præstare, hoc est, servire eis, ut famuli, quod non solum intelligitur intra domum Judæorum, sed etiam extra illorum domos assidue non poterunt eis servire, cum textus nō faciat mentionem de domo, quia serviendo eis extra domum assidue, possunt faciliè cum eis contrahere familiaritatem. Poterunt tamen in illis casibus, in quibus non contrahunt prædictam familiaritatem, ut colere agros eorum, & hujusmodi alia, ut colligitur ex *c. nullus* de Judæis, quod munus præstare debet ut colonus, non ut servus: octavo servituti vinculo ijs subijci non, eos publicis officijs fungi inter Christianos: decimo, vel et eorum *Azymis*.

Prædicta prohibentur in *d. c. nullus* & subditur: *Si vero quisquam id fecerit, si fuerit Clericus disponatur, si laicus excommunicetur*: quæ pœnæ non nisi graves ob causas, & gravem culpam in jure solent apponi. Quare transgressores graviter peccant, nisi excusentur ob levitatem materiæ. Præterea hæc Christianis interduntur, ob periculum perfidiæ, quod imminet ex assidua familiaritate cum Judæis: & similiter prohibentur ad dignitatem fidelium servandam, contra quæ fieret, si Judæis permitterentur officia publica, vel *Azyma* eorum Christiani comederent, vel ad illorum convivia accederent: ipsi enim tanquam divina profitentibus, nostra abominantibus, Christiani quasi profani & inferiores se exhiberent, illis tantum deferendo. Versantibus igitur tam in periculo perfidiæ quam despectu Religionis nostræ sine rationabili causa, (inquit Cas. in *Summa*, verbo, *Judæus*) erit mortale: si vero non sit periculum subversio-